

SRINGAARAM

Iubire. Să începem cu *sringaaram*.
O știm, oare, sub alte nume?

Sau o recunoaștem după privirea care învăluie, boltirea sprâncenelor, arcuirea delicată a buzelor, răsuflarea gonită de la spate de pârjolul care cuprinde fiecare fibră a ființei?

Pârjolul acesta care mistuie orice alt gând are mai multe nume. Plăcere, dorință, patimă... l-am botezat în atâtea feluri. Asta e firea omului. Să-i numească pe toți și pe toate, să categorisească și să împartă. Pentru că doar atunci reușim să măsurăm puterea acestei nevoi de a cunoaște, de a cuceri, de a cuprinde această plăsmuire minunată, această ființă care umple fiecare clipă de un dor ciudat și neînțeles.

Privește în jur și spune-mi: ce altceva e iubirea?

Poate fi ea luna aceasta?

August.

Flori peste tot. Balsam și hibiscus. Flori-trâmbițe galbene lângă micuțele și delicatele *ari-poo*¹ în tufișuri. Gălbenele, crizanteme, nenumărate nuanțe care dau formă dorințelor noastre. Lăstărișul e des. Șerpii se târăsc pe pământul năpădit de ierburi. Aceasta este o lună neîmblânzită, sălbatică și încăpățânată. Ploaia și soarele se revarsă deopotrivă.

Câmpurile golite de rod privesc către ceruri, pustii și neajutorate: trecutul și viitorul. Prezentul e rodul auriu și bogat de acasă, din *manja*-urile² înconjurate de pereți de lemn. Iubirea e a prezentului. Toate celelalte sunt amintiri și speranțe.

¹ Plantă cu flori mici și viu colorate, dispuse în inflorescențe globulare, care

Nu sunt fructe. Nici alune caju, nici fructe de jacquier¹, mango sau de palmier. Poate doar vreun ananas, într-un colț abandonat al grădinii, cuibărit între frunze-săbii de un verde cenușiu. Aceasta este luna orezului. Boabe care poartă dulceața belșugului. Așa se simte *sringaaram*-ul.

Luna aprinde văzduhul. Se aud cântăreții nopții: greieri cu clopoței de malacca² înșirați pe aripi, broscioiul care a înghițit o zbârnâitoare, buha fluierătoare, foșnetul frunzelor de palmieri, vântul printre copaci.

În timpul zilei, cântă în înaltul văzduhului ciocârlanul moțat. El e *vanampaadi*³. De la porțile Raiului, un sol al necunoscutului, care mângâie sufletul, sporind dorința, dând nevoilor învelișul cuvintelor...

Dragostea pentru necunoscut. Și acesta este un chip al *sringaaram*-ului.

Radha

Suim scările, doi câte doi. Chris cu violoncelul lui; Unchiul și cu mine; Shyam și hamalul din gară, cu cămașă roșie, încărcat cu bagaje.

Chris se oprește în capătul scărilor și apoi se îndreaptă spre gardul de protecție.

Dincolo de șine este malul râului. Sau ce a mai rămas din el. Cea mai mare parte a nisipului a fost luat cu căruțele și folosit la construirea caselor. Când se umflă din cauza ploii musonice, apele râului pătrund în casele înșirate pe mal. Cu toate acestea,

¹ Jacquierul (*Artocarpus heterophyllus*) este o specie de arbore din familia *Moraceae*, întâlnit în Asia de Sud și Sud-Est. Fructul de jacquier — cel mai mare fruct comestibil din lume — are rareori mai puțin de 25 cm în diametru și seamănă cu un pepene, iar gustul lui amintește de ananas, deși pulpa este mai puțin dulce.

Nilă este, în cea mai mare parte a timpului, un râu-fantomă, care există numai în amintirile celor care l-au văzut în plină forță, rapid și întunecat și luând pe sus tot ce îndrăzne să-i stea în cale.

Chris se oprește și trage aer adânc în piept. Încerc să văd locurile prin ochii lui: cursul lucitor al apei, nenumăratele băltoace presărate de-a lungul albiei, egretele pescuind, vârfurile copacilor și ierburile înalte care cresc de-a lungul malului, ciufurile de briză, dealurile din depărtare și cerul senin, și mă cuprinde teama. Deja, în cele câteva minute în care i-am stat în preajmă, toate lucrurile familiare se văd într-o lumină nouă.

Îl privesc. Cu fiecare clipă, un gând prinde rădăcini și mai adânc în mintea mea: ce bărbat frumos.

Nu pentru că are părul de culoarea lemnului de trandafir — castaniu-închis, cu tente roșietice — și nici pentru că are ochii verzi ca iazul împrejmuț din stațiune. Nici pentru că are pielea de un auriu pal. Ci pentru că și-a pieptănat părul într-un anumit fel, pe spate: așezat cuminte până la jumătate și apoi revărsându-se într-un șuvoi de bucle dezordonate. Pentru că e vânjos și are degete lungi, semn al unei înclinații naturale către leneveală. Pentru că are pielea încrețită în jurul ochilor și zâmbetul ce se așterne în voie frânge liniile simetrice ale chipului său. Pentru că are buze moi, încadrate de o barbă abia mijită. Pentru că pare să lase ordinea și haosul să coexiste, fără a încerca să le separe. Pare că nu-i pasă câtuși de puțin ce cred oamenii despre el.

Îl văd pe Chris cum se întoarce către Unchiul, ca să-i vorbească.

— Philip mi-a povestit despre acest loc. Mi-a spus să mă așez aici, lângă cel de-al patrulea stâlp de pe pod, și că ceea ce am să văd o să mă facă să nu mai vreau să plec vreodată.

Unchiul se duce lângă Chris.

Când își împreunaseră mâinile, la baza scării, se așternuse un moment de tăcere, în care răsunaseră cuvinte secrete pe care și le-au spus într-o limbă pe care nici eu, nici nimeni altcineva nu

— Ce este acesta? a întrebat el, arătând spre instrumentul pe care Chris îl căra în spate. Strămoșul unei viori?

— Nu cred că e o vioară, am încercat eu să-l întrerup pe Shyam înainte să se facă de râs. Am văzut așa ceva în filme și la câteva concerte. Cu toate astea, nu-mi amintesc cum se numește, m-am grăbit să adaug.

Era un violoncel sau un bas dublu? Nu eram sigură.

Chris și-a retras mâinile dintr-ale Unchiului și a intrat în vorbă cu ușurința celui care pătrunde într-o încăpere cunoscută.

— Acesta este un violoncel, a spus el, râzând.

— Un ce? a întrebat Shyam. Violoncel, ziceți? S-a întors către mine, ca să mă prind în gluma lui. Când ajungem în stațiune, o să vă arăt violoncelele noastre, a spus el, făcând cu ochiul, șmecherește, fără să se ascundă.

Chris părea nedumerit. S-a uitat la mine, sperând să înțeleagă ceva de pe chipul meu. Cum să-i spun că Shyam vorbea despre dulapurile termice în care țineam mâncarea caldă la bufetul din stațiune? Aș fi redus măreția acestui instrument la un fleac. M-am întors cu spatele, jenată. Nu era doar un Sham soțul meu, ci un sălbatic necioplit.

Acum se îndreaptă spre locul unde Unchiul și Chris stau, admirând priveliștea, și spune:

— Păcat că nu se vede stațiunea de aici. Nu v-ați plictisit să vă tot uitați la astea? Vă garantez că-n stațiune chiar aveți ce vedea. Dar, mai înainte, am ceva să vă arăt. Veniți cu mine.

Cei doi abia se dezlipesc din loc și, cu o înfățișare care, în cazul lui Chris, vădea resemnarea, iar în cel al Unchiului suferință îndurată cu răbdare, îl urmează pe Shyam. Acesta îi conduce spre o placă galbenă atârnată pe o parte a scării.

— Asta da priveliște de care să nu te mai sature! spune el, dând un bobârnac unei frunze uscate agățate de rama plăcuței. „Casa de pe Nila”, citește el, „o stațiune în care vă sunt îndepli-

gastronomice Kerala¹. Masaje ayurvedice și extravagante culturale. Dacă veniți pentru afaceri sau de plăcere, la Casa de pe Nila știți de ce aveți nevoie mai bine ca oricine.”

Face o pauză. Apoi, privindu-l cu seriozitate pe Chris, spune:

— De aici sper eu să nu mai vrei să pleci. De fapt...

Nu mai pot înghiți prostiile astea publicitare despre Casa de pe Nila. Îi fac semn cu capul hamalului și începem să coborâm de cealaltă parte a peronului, acolo unde este parcată mașina.

— Cine e? întreabă hamalul. A venit să studieze *kathakali*?

Mohammed, hamalul, face parte din decorul gării Shoranur, la fel de mult ca Bufetul Non-Vegetarian și chioșcul de ziare SLV. Mohammed ne cară bagajele de când lumea. Face parte din ritualul fiecărei călătorii. Când eram copil, Mohammed ne lua bagajele, aducea pachetele cu *biryani*² și apoi mergea cu mine la chioșcul de ziare să-mi cumpăr o revistă cu benzi desenate. Mai târziu, când am crescut și plecam în Bangalore, la facultate, îmi păzea bagajele cât timp mergeam să-mi cumpăr singură revista.

Acum, călătoresc foarte puțin și vin la gară rar. Dar Mohammed mă zărise când am intrat și se repezise către mine, să care bagajele de colo-colo, ca de obicei.

— Nu, nu, zic eu. Gândindu-mă cum ar fi fost să vină Chris aici pentru *kathakali*, abia m-am abținut să nu zâmbesc. E scriitor. A venit să-l vadă pe Unchiul. Și va sta la hotel.

Cuvântul „stațiune” nu-și are loc în vocabularul lui Mohammed.

— Ce e chestia aia pe care o cară în spate? întreabă el, arătând spre violoncel.

— E un instrument muzical.

— Cum cântă la el? Știți cumva? Îl ține pe masă sau îl sprijină de un perete?

Îmi dau seama că violoncelul o să dea naștere la multe discuții.

Am zâmbit și, ca să-l tachinez, i-am zis:

— Cred că-l ține între picioare.

¹ În malayalam, Keralam; stat din sud-vestul Indiei. Se învecinează la nord cu

Mohammed roșește și-și ferește privirea.

— Uite, Mohammed, zic eu, punându-i câteva bancnote în palmă. Să ai de un ceai.

Mohammed pune banii în buzunar, cu grijă. Își drege glasul și se uită la câțiva pași în față. Știm amândoi pentru ce sunt banii.

— A, uite-i, spune Shyam, deschizând ușa mașinii. Băiete, pune bagajele înăuntru, poruncește el. Cât face? Întrebă apoi, scoțându-și portofelul.

Mohammed își coboară, până la o lungime cuviincioasă, poalele *lungi*-ului¹, pe care le ridicase când cărase bagajele. Apoi își încrucișează picioarele, în semn de supunere, și se scarpină în cap, vrând parcă să spună că nu are habar.

— Atunci atât îți ajunge, spune Shyam, scoțând două bancnote de zece rupii.

O fracțiune de secundă, Mohammed mă privește în ochi. Cele douăzeci de rupii pe care i le dădusem mai devreme erau o parte din plata cuvenită, dăruită în avans.

Mohammed schițează un zâmbet chinuit. Strânge din buze, în semn de dispreț, iar eu mă fac mică de rușine. Mângâie bancnotele cu degetele și mi-e teamă să nu spună ceva sarcastic. Dar se abține și, ca și cum ar fi fost bancnote de cinci sute de rupii, împăturește banii cu mare grijă, îi vâră în buzunarul cămășii și o pornește înapoi spre gară.

Chris se uită la mașină și spune:

— Cum încăpem toți?

Shyam mângâie capota mașinii.

— Acesta, prietene, spune el, este un Ambassador. Prima mașină produsă în India.

Strâng din dinți, ca să nu las să se vadă ceea ce simțeam. Când Shyam a înființat Casa de pe Nila, toți cei care erau angajați acolo și chiar și eu, stăpâna casei, deși doar cu numele, am primit o foaie cu toate lucrurile pe care trebuia să le știm. Toate

¹ *Lungi*-ul este o piesă vestimentară asemănătoare cu o fustă până la glezne, purtată atât de bărbați cât și de femei în țărilor din sud-estul Asiei. Acesta este

lucrurile despre care ar fi putut întreba un turist străin: *Ayurveda*¹, *kathakali*², *kalarippayattu*³, bucătăria din Kerala⁴, *Thrissur Pooram*⁵, țigla de Mangalore⁶, și Ambassador, deși mașina este produsă în Bengalul de Vest.

¹ Sistem de medicină tradițională indiană, inspirat de textele vedice, ale cărui principii stau la baza unor forme de medicină alternativă (în sanscrită, „știința vieții”).

² *Kathakali* este una dintre cele mai vechi forme de teatru-dans din lume. Își are originile în sud-estul Indiei, mai precis în statul Kerala. *Kathakali* este o reprezentație de grup, în care dansatorii joacă diferite roluri în piese tradiționale bazate pe teme din mitologia hindusă, în special din *Ramayana* și *Mahābhārata*. Unul dintre cele mai interesante aspecte ale teatrului *kathakali* este codul complex de culori folosit în machiajul personajelor. Pe chipul personajelor masculine nobile, cum ar fi regii virtuozii sau eroul divin Rama, domină culoarea verde. Personajele de viță nobilă, dar care au o latură malefică, de exemplu regele Ravana, sunt machiate tot cu verde, dar se diferențiază prin petele roșii din obraji. De asemenea, personajele foarte furioase sau de o răutate extremă sunt machiate mai ales cu roșu și poartă o barbă roșie și lungă. Locuitorii pădurilor au machiaje pe bază de negru, iar femeile și ascetii au chipuri lucioase și în tonuri de galben. Tehnica *kathakali* reprezintă un limbaj al gesturilor extrem de dezvoltat, prin care artistul poate reda fraze și chiar povești întregi. Mișcările corpului și jocul picioarelor sunt extrem de riguroase. Pentru a se putea specializa în arta *kathakali*, dansatorii parcurg lungi perioade de antrenament și masaj special. Spectacolul tradițional *kathakali* începe seara, continuă toată noaptea și atinge apogeul la răsărit, când Binele învinge, în cele din urmă, Răul.

³ *Kalarippayattu* este o artă marțială dravidiană, originară din Kerala. *Kalarippayattu* presupune patru etape succesive de antrenament: *Meippayatt* (exerciții de control asupra corpului), *Koltari* (tehnica luptei cu arme din lemn), *Ankathari* (tehnica luptei cu arme de metal) și *Verumkai prayogam* (tehnica luptei cu mâinile goale).

⁴ Bucătăria din Kerala reprezintă un amestec de feluri de mâncare adaptate gusturilor locale. Abundența nucilor de cocos din regiune face ca laptele de cocos și cocosul ras să fie folosite pe scară largă, alături de diferite tipuri de curry. În această regiune sunt la mare căutare felurile de mâncare pe bază de pește și fructe de mare. Orezul este cultivat pe suprafețe întinse și se poate spune că, alături de tapioca, acesta este principalul ingredient cu conținut ridicat de amidon folosit în bucătăria din Kerala. Regiunea Kerala are o tradiție îndelungată în exportul de mirodenii și, prin urmare, acestea joacă un rol important în regimul gastronomic al zonei (piper negru, cardamon, usturoi, ghimbir și scorțișoară).

⁵ *Pooram* desemnează, în malayalam, un festival al templelor care are loc în Kerala, în aprilie sau mai. În timpul festivalului ies din temple elefanți purtând podoabe bogate, precum și statuete reprezentând diferitele zeițări patron, care, se spune, vin astfel să se întâlnească. *Thrissur Pooram* este cel mai mare și mai plin de culoare astfel de festival și are loc în templul Vadakkunnathan din districtul Thrissur. Procesiunea de elefanți este principala atracție a festivalului.

⁶ Industria țiglei de Mangalore începe în 1860, prin introducerea procedurii

Shyam face o pauză. Vrea să descriu eu caracteristicile mașinii. Mă fac că nu înțeleg. Oftează și începe:

— Ambassador, după cum vă spuneam, a fost prima mașină produsă în India. Se alimentează cu motorină, ceea ce duce la un nivel extrem de scăzut al costurilor de operare. Benzina costă foarte mult în India. Mașina aceasta are un rezervor cu o capacitate de patruzeci și doi de litri. Un plin costă 42 de dolari americani. Pentru voi, nu e mult, dar aici atât câștigă un muncitor într-o lună. Ambassadorul are un demaraj la rece ușor și cilindri de frână de 9 1/8 inci în diametru, pentru o frânare eficientă.

Simulează cu mâinile mișcarea frânelor.

Mai are trei rânduri și termină. Grăbește-te, aș vrea să-i spun. Puțin îi pasă lui Chris dacă mașina are o cutie de viteze în cinci trepte și o suspensie frontală independentă.

— Suspensia e cea care face din Amby, cum o alintăm noi, mașina perfectă pentru drumurile din India. Aș putea să-mi iau o mașină japoneză sau coreeană, ba poate chiar un Ford, dar în zece ani, când Amby a mea va merge bine mersi, mașinile astea noi vor fi niște rable.

Chris își șterge fruntea și întreabă:

— Dar cum încăpem toți?

Unchiul, care n-a scos nici un cuvânt de ceva vreme, îi face semn unui conducător de motorică.

— Eu merg cu el, spune Chris. S-a rezolvat, nu?

Deschide ușa din spate a mașinii și așază cu grijă violoncelul pe banchetă.

Shyam nu spune nimic. Știu că nu-i convine. Mai erau atâtea lucruri pe care plănuise să i le spună lui Chris.

Unchiul se întoarce către mine și spune:

— Vom ajunge în stațiune înaintea voastră. Unde îl duc?

— Căsuța numărul 12, zic eu. Dar, mai întâi, te rog condu-l la restaurant, pentru micul dejun. Ne vedem acolo.

Știu că Shyam vrea să-i dea lui Chris cea mai bună căsuță, cea mai apropiată de stațiune și mai îndepărtată de clădirea principală.

Mergem spre stațiune cu mașina, în care Shyam și cu mine stăm înghesuiți lângă șofer, pe scaunul din față.

În spate stă violoncelul, pasager de împrumut, străin, rece și distant, care răscolește în mine o mare parte din ceea ce m-am străduit să nu mai simt vreodată.

Mă uit la Shyam. E chipeș. Are pielea deschisă la culoare și netedă; deși se bărbiereste în fiecare dimineață, cam spre începutul după-amiezii apare pe chipul lui o umbră albăstruie, semn al bărbii pe care o strunește fără milă. Liniile feței lui sunt curate și bine definite; corpul drept și suplu; părul, negru ca noaptea, bogat și pieptănat îngrijit. Arată ca un star de cinema care vorbește malayalam¹. Un erou din filmele de acțiune. Shyam știe că e privit de alte femei. Că trezește interesul și, poate, chiar dorința. Eu, însă, nu simt nimic față de el, poate doar o enervare devenită obicei.

Îmi dau seama că lui Shyam nu-i convine cum a decurs dimineața și, dintr-odată, mi se face milă de el.

Călătoria cu mașina înapoi în stațiune este, de obicei, unul dintre momentele pe care le așteaptă cu nerăbdare. Am lua-o la vale pe drumul principal, apoi Shyam ar arăta cu degetul spre un grup de coșuri înalte de lângă râu și ar spune:

— Clădirea aceea era a familiei Radhei pe vremuri. Cea mai veche fabrică de gresie din regiune... Acesta, ar spune el, arătând către o clădire modernă, cu trei etaje, a fost odată un cinematograf. Cinematograful cu sonor Murugan. A fost al bunicului Radhei. Acum câțiva ani, a ars până în temelii și în locul lui a răsărit clădirea asta.

Și tot așa înainte. Un centru comercial. O moară de orez. Un șir de case. O plantație de arbori de cauciuc. O livadă de mango. Un rând de cocotieri... lucruri care sunt sau au fost, odată, ale familiei mele.

Apoi i-ar veni rândul. Acesta era momentul pe care-l aștepta, când avea să poată să-și arate șirul de achiziții, culminând cu Casa de pe Nila. Iar uneori, cu mine. Încep să cred că eu n-am

Toți cei din Shoranur știu totul despre noi. Numai străinii îi dau lui Shyam măsura triumfului său.

Îl mângâi pe braț și-i spun:

— Nu fi supărat. O să mai ai ocazii.

Shyam mă străpunge cu privirea.

— Ce spui acolo? Ce te face să crezi că sunt supărat? Doar că m-am enervat. Cine crede că suntem? Hamalii lui? Să ne luăm după el cu bagajele și măgăoaia aia de instrument de doi bani...

— Șșșșș..., încerc eu să-l calmez.

Shyam are o opinie exagerată despre importanța propriei lui persoane. Sau poate că nu este atât de exagerată, cât limitată. Se simte ofensat chiar și când nu există o astfel de intenție. Și pentru asta, tot „familia Radhei” este de vină.

Dintr-odată, îmi dau seama ce simt pentru Shyam. Nu e milă și nici măcar afecțiune. Doar responsabilitate.

— Știu, știu, zic eu.

Shyam își trece degetele prin păr, în care se deschide o cărare și care cade pe spate. Pe vremuri, și eu îmi treceam mâna prin părul lui. Acum, când mă uit la el, tot ce simt e un anume interes detașat.

— Trebuie să te tunzi, spun eu, încercând să-l scot din starea în care e.

— Crezi? Întreabă el, trăgând de o şuviță ca să vadă cât de lungă este.

Nu contează că el nu e de aceeași părere. Shyam se va tunde pentru că i-am spus eu.

Shyam mi-ar aduce luna de pe cer dacă i-aș cere-o.

Mașina se afundă într-o groapă și apoi o pornește pe drum, înclinată într-o parte. Violoncelul din spate se mișcă, într-un echilibru fragil.

— Oprește, îi spun șoferului și tragem pe marginea drumului.

Cobor și încerc să mut cutia instrumentului într-o poziție mai bună. Mă gândesc la ce conține ea. Lemnul lăcuit, neted ca satinul. Îmi trec degetele de-a lungul său, o mângâiere rapidă, în fugă, pe furis. Cum se face că am început să tin la ceva pe care nu l-am văzut

Când mă așez lângă Shyam, el îmi zâmbeste aprobator.
— Asta ne mai trebuie, să se strice instrumentul. Doar nu vrem să se întoarcă și să spună lucruri răutăcioase despre stațiunea sau despre drumurile noastre. Deși bine ar fi fost să fi adus ceva mai ușor de transportat. Un flaut, poate?

Hăhăie.

Șoferul zâmbeste și el.

— Îl vedeți pe tip cu un flaut? zice el, cu licăriri drăcești în priviri.

Shyam îmi aruncă o privire în grabă și rânjește.

— Nu știi niciodată cu artiștii ăștia! Oricum, eu zic să nu-l lași să-ți dea târcoale.

Zâmbesc unul către celălalt, mulțumiți de glumele lor ieftine. De faptul că pot fi vulgari în fața mea, siguri că nu voi înțelege.

Flautist. Unul care o sugă. Un fătălău. Un nenorocit... Nu vorbesc serios, îmi spun eu.

Nu las să se citească nimic pe fața mea. Shyam a uitat ce știu. Shyam a uitat că am trăit în afara acestei lumi protejate în care îi place să mă țină.

În mașină e foarte cald, dar mie îmi e frig și tremur. Mă simt singură. Îmi pun mâna pe coapsă, cu palma în sus. Ce bine ar fi dacă Shyam m-ar lua de mână! Dacă ar face-o, totul ar fi bine, îmi spun eu.

Mâna mea stă acolo, deschisă și neatinsă. Și atunci îmi dau seama de ce nu i-aș cere niciodată lui Shyam luna de pe cer.

Urâsc să fiu nevoită să cer.

Shyam

De ce arată Radha de parcă iar i s-au înecat corăbiile? Uneori mă obosește cu nefericirea ei. Ce atâta nefericire?

facă și ea. În plus, acum avem Casa de pe Nila, dincolo de toate celelalte.

Știam că a fost o idee proastă să-l luăm pe Unchiul cu noi la gară. Chiar îi spusese Radhei. Dar ea a ținut morțiș.

— Christopher vine aici să-l vadă pe Unchiul. Și Unchiul ține foarte mult să vină cu noi.

— Știu, am încercat eu s-o înduplec. Dar nu cred că e bine să-l vadă numai pe Unchiul.

— Shyam, a spus ea, pe tonul ăla care mă face să vreau să-i trag o palmă.

De parcă aş fi un copilaș care trebuie făcut să înțeleagă cum stau lucrurile.

— Pentru Christopher Stewart, Casa de pe Nila nu e decât o stațiune ca oricare alta. Dacă i-o băgăm pe gât, fie zice că nu-i place, fie o ignoră complet. Stă cu noi, nu? Avem tot timpul din lume să-l luăm cu frumosul și să-l dăm gata cu tot ceea ce vrei tu să-i arăți ca să-l impresionezi. Dar acum să nu uităm că Unchiul e pe primul loc.

N-am zis nimic. Înțelegeam unde bătea, dar nu voiam s-o recunosc. Știam eu că Unchiul o să pună o vorbă bună pentru noi. Ba chiar că o să laude cum se cuvine Casa de pe Nila.

Ține foarte mult la mine. E unchiul Radhei, dar îi sunt foarte drag. Știu asta. Cred că din cauza faptului că amândoi avem o legătură de sânge destul de fragilă cu ceilalți. Nu suntem de-ai lor, la urma urmelor. Deși, când i-am spus asta, Unchiul m-a privit cu mânie, ca pe o muscă aterizată în *paal kanji*-ul¹ lui, și a sărit ca ars:

— Chiar nu înțeleg ce vrei să zici. Ei sunt familia mea. Shyam, uneori spui o grămadă de prostii!

Am tăcut chitic. Nu m-a deranjat că Unchiul s-a răstit la mine. Eu știu adevărul și-l știe și el. Oricât de sus și tare ar susține că e ruda lor, Unchiul nu este decât fratele vitreg al tatălui Radhei. Și nimic nu va schimba lucrul ăsta. E la fel de străin de ei ca și

Tocmai de aceea, când Christopher i-a scris Unchiului să-l întrebe dacă îi poate găsi o casă de închiriat pentru cele trei luni cât avea de gând să rămână aici, i-am răspuns eu printr-un e-mail în care i-am oferit Căsuța nr. 12 din stațiune, la un preț foarte convenabil.

Radha îmi zâmbise atunci și mă mângâiasse pe braț

— Ești foarte generos, Shyam. Unchiul se bucură că faci asta, mai ales pentru un străin!

Lumina din ochii ei mă făcea să vreau să cânt. De obicei, în ochii Radhei e lumina chioară a becurilor aprinse seara. Abia pâlpâie. Deci cum aş putea să-i spun că atunci când Unchiul îmi arătase scrisoarea, copiasem numele lui Christopher Stewart pe o bucătică de hârtie și căutasem informații despre el pe internet? Sau că descoperisem că ține o rubrică permanentă într-o revistă de călătorii și că scrie în mod regulat articole despre călătorii pentru mai multe publicații de peste tot în Occident? Știam că acesta este, poate, un mod de a călători peste tot în lume fără a plăti comisioanele piperate ale agențiilor de turism. Christopher mi-a răspuns cu promptitudine printr-un e-mail în care îmi spunea că ar fi încântat, că vizitase site-ul nostru web și că, deși se ocupa foarte rar de astfel de articole, credea că, având în vedere ce citise despre Casa de pe Nila, ar fi posibil să scrie un mic text despre stațiunea noastră.

Mă nedumerea interesul străinului față de Unchiul. Nu e ca și cum ar fi fost cine știe ce artist cunoscut în lumea întreagă. Unchiul nu e așa de cunoscut nici măcar în India. Oricum, n-are rost să discut asta cu Radha. Sare în apărarea lui chiar și la cea mai mică aluzie la faptul că nu a avut succes.

— Nu toată lumea e ca tine, Shyam. Banii nu înseamnă totul, a spus ea odată. Știi, oamenii aleg. Asta e alegerea Unchiului. Arta lui îl face fericit și asta îi ajunge. Un artist de succes nu e neapărat un artist bun sau măcar fericit.

N-am zis nimic atunci. Uneori spune aiureli, pur și simplu, și

— Mă bucur că, în sfârșit, Unchiul e apreciat la adevărata lui valoare și mă bucur că pot contribui și eu la asta... să ajut la recunoașterea lui, într-un fel.

Am sfârșit jalnic și mă întrebam dacă nu cumva exageram. Dar adevărul e că, pe măsură ce pronunțam acele cuvinte, îmi dădeam seama că asta simțeam cu adevărat. Țin la Unchiul, chiar foarte mult, deși nu cred că voi ajunge vreodată să-l înțeleg. Sau să înțeleg de ce face anumite lucruri.

Cum ar fi să plece cu ricșa cu motor și să-l ia pe Christopher Stewart cu el înainte să apuc să-i spun oaspetelui la ce să se aștepte în stațiune. Nu țineam morțiș să stau cu străinul, nu asta e problema. Acum că l-am cunoscut, nici nu-mi place așa de mult. În primul rând, pentru că e mult prea tânăr. Mă așteptam să fie mai în vârstă, iar el nu cred că are mai mult de treizeci și doi, treizeci și trei de ani. Poate și pentru că Unchiul părea că nu vrea să-l scape din ochi. Cât despre Radha, nu e ca și cum i-ar fi sclipit ochii în cap, dar un licăr tot i se distingea în priviri.

Ce-o fi văzut la el, nu pot să înțeleg. E un bărbat bine, dar așa e și șoferul meu, Shashi. Iar cutia aia cu instrumentul... nu stă aici decât câteva luni. De ce o fi trebuit s-o care după el? Cum a adus-o în avion? Să nu uit să-l întreb.

Trebuie să recunosc că prima dată când l-am zărit pe Christopher stând acolo pe peron, mi s-a pus un nod în gât. Era ca o fotografie. Unul dintre acele portrete vechi, cu marginile îndoite, ale unui străin oarecare. Îl privești și, fără să știi de ce, simți o legătură ciudată cu acea persoană, și totul e atât de intens încât nu-ți găsești liniștea până nu l-ai pus în ramă și nu l-ai atârnat pe perete. Așa m-am simțit în acel prim moment. În secunda următoare, am văzut că avea o barbă nerasă de două zile și că semăna cu un turist fără prea mulți bani, care pornește cu sacul prin lume. Tipul de turist pe care cu siguranță nu vreau să-l văd prin

afișeze cu lookul asta... cum îi zice, *grunge*¹. Poate pot să i-o spun ca pe o glumă. Va trebui să-l învăț și cum să-mi pronunțe corect numele. E chiar așa de greu să spună Shyam?

Aș fi putut face toate astea dacă ar fi fost cu noi. Când colo, el a fugit cu Unchiul și ne-a lăsat pe noi să-i aducem bagajele. Nenorocitul!

De fiecare dată când privesc Casa de pe Nila, simt că plesnesc de bucurie. E locul meu, îmi spun, cu totul, de la proiect la ultima țigla. Dacă n-aș fi fost eu, Shoranur ar fi rămas un oraș feroviar pe moarte. Acum i-am insuflat un pic de viață. Eu, Shyam, nepot de-al doilea, sărac și străin. Eu am făcut asta, nu fortăreața prosperă a familiei Radhei.

În fața porților ne oprim, iar eu privesc cei doi lei care le străjuiesc, așezați pe piloni, de o parte și de alta a porții de metal negru ale cărei bare se termină în țepii aurii.

Am pus să fie vopsiți în auriu și leii, ca să se asorteze cu țepii. Leii mei gemeni lucesc în soare și eu simt cum îmi crește iar inima de mândrie.

Radha îmi urăște leii.

— Ți-am zis că auriul nu se potrivește. Par atât de țipători. Mai bine îi lăsa cum erau. Albi. Sau, dacă voiai să le dai o culoare, de ce nu de teracotă?

— Urăsc teracota, zic eu.

— În cazul ăsta, de ce nu vopsești și țigla în auriu? spune ea, pe celălalt ton pe care mi-l rezervă, în care pune un pic de batjocură și pe care-l drege cu dispreț.

N-o iau în seamă. Nu vreau să ne certăm. Așa că mă comport ca de fiecare dată când vreau să evit o ceartă.

— Shashi, întreb eu, soția ta s-a întors?

¹ Numele unui subgen de rock alternativ, care îmbină rockul hardcore, punkul și heavy metalul, caracterizat de sunetul puternic distorsionat și neclar de chitară